

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN-2019-875

11.11.2019

KLP Skadeforsikring AS

Motorvogn

Uriktig opplysning om kjørelengde? – Overskredet kjørelengde? – Svik ved avtaleinngåelsen? – fal. §§ 4-1, 4-2, 4-3, 4-6 og 4-7.

Ved avtaleinngåelsen 23.8.18 opplyste sikrede at bilens kilometerstand var 93 000 km. Sikrede valgte en kjørelengde på 10 000 km. Bilens motor ble skiftet 3.12.18. Bilen hadde på dette tidspunktet totalt kjørt 290 028 km. Den nyinnsatte motoren hadde kjørt 82 000 km. Sikrede opplyste om motorskiftet til selskapet og reduserte kjørelengden til 8 000 km. Sikredes samboer kjørte utfor med bilen i slutten av januar 2019. Bilen hadde på skadetidspunktet totalt kjørt 303 521 km, og dermed ca. 13 000 km fra motorskifte til skadetidspunktet. Selskapet avsto erstatning og sa opp forsikringsavtalen under henvisning til at sikrede hadde utvist svik ved avtaleinngåelsen ved å tegne en for lav kjørelengde. Subsidiært anførte selskapet til at erstatningen uansett falt bort som følge av at den avtalte kjørelengden var overskredet. Nemnda kom til at selskapet ikke hadde sannsynliggjort at sikrede svikaktig hadde brutt opplysningsplikten ved avtaleinngåelsen, men at selskapet kunne avkorte erstatningen pro rata som følge av overskredet kjørelengde.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om erstatning etter utforkjøring under motorvognforsikringen, og spørsmålet om selskapet er fri for ansvar pga. svik ved avtaleinngåelsen, jf. fal. § 4-1, jf. §§ 4-2 og 4-3, subsidiært om selskapets ansvar kan reduseres som følge av brudd på en risikoendringsklausul, jf. fal. §§ 4-6 og 4-7.

Sikrede har en forsikring med blant annet følgende vilkår:

6.5. Endring av risiko – underforsikring

6.5.1 Overskridelse av avtalt kjørelengde

Forsikringstaker plikter å betale premie for korrekt årlig kjørelengdeintervall for hele inneværende forsikringsår selv om meddelelse om overskridelse og påfølgende korreksjon skjer etter at den avtalte kjørelengden faktisk er overskredet. Det vil da bli foretatt en etterberegning hvor korrekt premie fratrukket betalt premie blir fakturert.

(...)

6.5.3 Underforsikring

Dersom det ved skade viser seg at det er beregnet premie etter en for lav forsikringssum/premieberegningsgrunnlag, reduseres erstatningen med et beløp som i forhold til skaden svarer til forholdet mellom den premien som er betalt og den premien som skulle ha vært betalt.

Ved skade blir kilometerstanden sammenholdt med avtalt kilometerstand tidligere oppgitt til selskapet, uavhengig av forsikringsavtalens gyldighetsperiode. Ved overskridelse, anses denne i sin helhet å ha funnet sted i inneværende forsikringsår.

(...)

Sikrede tegnet forsikring via selskapets internettløsning for bilen hos selskapet den 23.8.18, med ikrafttredelse den 23.9.18. Det ble opplyst at bilen hadde en kilometerstand på 93 000 km. Sikrede valgte en årlig kjørelengde på 10 000 km.

Ifølge kjøretøyopplysninger fra Statens vegvesen var bilen registrert med en kilometerstand på 139 451 den 24.4.15 og 253 851 km den 12.7.17.

Bilens motor ble skiftet 3.12.18. Bilen hadde på tidspunktet for motorskiftet gått 290 028 km. Den nyinnsatte motoren hadde gått ca. 82 000 km. Sikrede ringte og opplyste selskapet om motorskifte den 10.12.18, og nedjusterte samtidig årlig kjørelengde til 8 000 km.

Sikredes samboer var utsatt for et uhell med den forsikrede bilen. Innsendt skademelding er signert av sikrede og hennes samboer. Bilens kilometerstand er ikke opplyst i skademeldingen. Skadedatoen er angitt til 5.2.18 og hendelsen beskrives slik:

Jeg kjørte rund en svin og plutselig var det nedoverbakke. I det jeg bremsar sklir bilen rett frem og jeg mister kontrollen på bilen. Det var utrolig glatt og umulig å stoppe bilen.

Sikredes samboer opplyste i samtale med selskapets utreder at uhellet inntraff den 31.1.19. Bilens samlede kjørelengde var på skadetidspunktet 303 521 km. Bilen hadde dermed kjørt ca. 13 000 km fra motorskiftet til skadetidspunktet.

Selskapet besluttet den 15.3.19 å avslå erstatning og si opp forsikringsavtalen under henvisning til at sikrede hadde utvist svik ved avtaleinngåelsen, jf. fal. §§ 4-1, 4-2 og 4-3. Subsidiært anførte selskapet at erstatningen uansett kunne avkortes med 100 % under henvisning til at kjørelengden var betydelig overskrevet, jf. fal. § 4-7 og forsikringsvilkårene.

Sikrede krever dekning for skadene på bilen og avviser at det er utvist svik ved tegning. Sikrede aksepterer at selskapet kan gjøre et forholdsmessig fradrag i erstatningen basert på antall kilometer kjørelengden er overskredet, men avviser at avkortningen kan baseres på hvor mye sikrede kunne ha kjørt over.

Selskapet avviser ansvar for skadene og anfører at sikrede har utvist svik ved tegning ved å velge en for lav kjørelengde, jf. fal. §§ 4-2, jf. § 4-1. Selskapet har da også rett til å si opp forsikringsavtalen, jf. § 4-3. Sikrede har opplyst at kilometerstanden var 93 000 km ved avtaleinngåelsen og 82 000 km ved endring av forsikringsavtalen. På skadetidspunktet var kilometerstanden på 303 521. Bare fra skiftet av motoren 3.12.19 og frem til 31.1.19 er bilen kjørt 13 000 km.

For bilforsikring er kjørelengde en helt vesentlig opplysning ettersom risikoen for skader øker jo mer bilen blir kjørt. Forsikringspremien øker også i takt med kjørelengden. Dette er grunnen til at det ble spurt om årlig kjørelengde ved tegning. Sikrede har eid bilen i ca. fire år. Bilen har i sikredes eiertid blitt kjørt i snitt mer enn 40 000 km per år. Sikrede har forklart til utreder at hun var klar over at bilen hadde gått langt mer enn de 10 000 km sikrede opplyste ved tegning, men at hun håpet at kjørelengden skulle bli lavere fremover. Bilens faktiske kjørelengde oversteg 10 000 km per år etter tegning, og økte til og med i forhold til tidligere kjørelengde. Det er da enda mer påfallende at sikrede aktivt reduserte kjørelengden til 8 000 km etter motorskiftet.

Sikrede kan identifiseres med sin samboer som er deleier i bilen, jf. fal. § 4-11, og erstatningen er også avslått ovenfor han, jf. fal. § 7-3 annet ledd.

Selskapet anfører subsidiært at det uansett kan avkorte erstatningen med 100 % da kjørelengden er betydelig overskrevet, jf. forsikringens vilkår og fal. § 4-7.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om selskapet er fri for ansvar pga. svik ved avtaleinngåelsen, subsidiært om selskapet kan avkorte erstatningen som følge av at den avtalte kjørelengden er overskredet, herunder avkortningens størrelse.

Nemnda forstår selskapets anførsler slik at det anfører at sikrede svikaktig har brutt informasjonsplikten ved avtaleinngåelsen og ved korrigeringen av forsikringsavtalen den 10.12.18, ved å forsikre bilen med en for lav kjørelengde i forhold til hva bilen reelt har blitt kjørt.

Det følger av fal. § 4.2 første ledd at såfremt forsikringstakeren svikaktig har forsømt opplysningsplikten etter § 4-1, og det er inntruffet et forsikringstilfelle, er selskapet uten ansvar overfor forsikringstakeren.

Med svik menes at sikrede bevisst gir gale opplysninger i den hensikt å få en avtale han ikke har krav på, jf. bl.a. FinKN-2017-360.

Nemnda legger til grunn at sikrede ved avtaleinngåelsen 23.8.18 opplyste om at bilen hadde en kilometerstand på 93 000 km. Nemnda har forstått det slik at kilometerstanden på tegningstidspunktet var betydelig høyere fordi kilometerstanden per 12.7.17 var 253 851, og at sikrede oppgav kilometerstand basert på den motoren som var planlagt innsatt i bilen.

Sikredes samboer har senere fremlagt kvittering fra verksted hvor det fremgår at kilometerstanden per 26.7.18 var 290 018 km. Det er derfor gitt gale opplysninger om bilens kilometerstand. Sikrede har imidlertid forklart at dette var begrunnet med at motoren skulle skiftes. Ut fra det forhold at bilen kun hadde kjørt 10 km fra 26.7.18 og fram til motorbytte i desember 2018, må bilen ha vært svært lite i bruk da forsikringen ble tegnet 23.8.19, og selskapet har lagt til grunn at årsaken til dette var at motoren ikke fungerte i denne perioden.

Det er uklart for nemnda om selskapet i en slik situasjon ønsker at forsikringstaker skal oppgi bilens kilometerstand ut fra hvor langt motoren har kjørt eller hvor langt bilen som helhet har kjørt. Uansett mener nemnda at det ikke er dokumentert at de gale opplysningene om hva som var bilens kilometerstand på avtaletidspunktet er gitt bevisst. Selskapet har for øvrig heller ikke dokumentert hvilken premie som skulle vært betalt i forhold til den reelle-kilometerstanden, og heller ikke at sikrede var klar over hvilken betydning kilometerstanden hadde for premien. Nemnda mener derfor svik ikke er dokumentert for dette forholdet.

Nemnda forstår videre selskapet slik at det mener det svikaktig er gitt gale opplysninger om valg av kjørelengde. Sikrede ringte selskapet den 10.12.18 og informerte om at det var skiftet motor i bilen, og at denne hadde gått 82 000 km og reduserte samtidig årlig kjørelengde til 8 000 km. Nemnda forstår det slik at bilen totalt var kjørt 290 028 km per 3.12.18, og at bilen på dette endringstidspunktet dermed knapt var blitt kjørt siden forsikringen ble tegnet. Opplysningene i forsikringsbeviset ble endret tilsvarende. Etter det opplyste var kilometerstanden på skadetidspunktet 303 521 km. Bilen var dermed kjørt ca. 13 000 km siden motorskiftet 3.12.18. Avtalt kjørelengde var 8 000 km. Spørsmålet er om dette tilsier at sikrede svikaktig har brutt informasjonsplikten.

Det følger av fal. § 4-1 at selskapet i forbindelse med inngåelsen eller fornyelse av en forsikringsavtale kan be om opplysninger om forhold som kan ha betydning for dets vurdering av risikoen, og at forsikringstakeren skal gi riktige og fullstendige svar på selskapets spørsmål. Det følger av bestemmelsen at opplysningsplikten angår "forhold" slik de fremstår på tidspunktet når avtalen inngås. I dette tilfellet anfører selskapet at en angivelse av antatt kjørelengde er brudd på opplysningsplikten. Nemnda ser ikke bort fra at planer om fremtidig adferd kan være så faste og dokumenterbare at det dreier seg om "forhold" som omfattes av sikredes opplysningsplikt, men kan ikke se at dette er tilfelle her. Bilen var omtrent ikke i bruk på avtaletidspunktet, og da

kjørelengden ble endret fra 10 000 til 8 000 hadde bilen kun vært i bruk i noen dager etter motorbytte. Slik nemnda ser det, foreligger det ikke klar sannsynlighetsovervekt for at forsikringstakeren på dette tidspunkt var klar over at den årlige kjørelengden ville overskride den avtalte. Det dreier seg i så fall om løsere antagelser om en fremtidig risikofaktor, og dette må løses gjennom reglene om risikoendring.

Nemnda kan derfor ikke se at selskapet har dokumentert svikaktig brudd på opplysningsplikten.

Spørsmålet er da om selskapet kan avkorte erstatningen som følge av at den avtalte kjørelengden var overskredet.

Nemnda legger til grunn at bilen er kjørt ca. 13 000 km fra 3.12.18 til 31.1.19. Den avtalte kjørelengden var derfor allerede overskredet på dette tidspunkt. Etter fal. § 4-7 annet ledd kan et forbehold om endring i kilometerstand ikke gjøres gjeldende dersom forsikringstilfellet ikke skyldes endringen. Dette kravet må regnes som oppfylt dersom skaden har sammenheng med at bilen benyttes, jf. for så vidt FSN-6032, og ikke kunne skjedd uavhengig av selve kjøringen, jf. FSN-3175, hvor skaden inntraff da bilen stod parkert.

Avkortningen skal etter fal. § 4-7 skje pro rata i forholdet mellom avtalt premie for angitt kjørelengde og den premien som skulle ha vært betalt om riktig kjørelengde var angitt, jf. eksempelvis FinKN-2013-433.

Selskapet viser til følgende vilkår for beregningen:

6.5.3 Underforsikring

Dersom det ved skade viser seg at det er beregnet premie etter en for lav forsikringssum/premieberegningsgrunnlag, reduseres erstatningen med et beløp som i forhold til skaden svarer til forholdet mellom den premien som er betalt og den premien som skulle ha vært betalt.

Ved skade blir kilometerstanden sammenholdt med avtalt kilometerstand tidligere oppgitt til selskapet, uavhengig av forsikringsavtalens gyldighetsperiode. Ved overskridelse, anses denne i sin helhet å ha funnet sted i inneværende forsikringsår.

Nemnda er usikker på hvordan denne klausulen skal forstås, men mener at man ved beregning av forholdet mellom avtalt premie og den premien som skulle vært betalt må ta hensyn til både kjørelengden og hvor lang tid den gjelder for, altså slik at man må ta utgangspunkt i premieforskjellen for de måneder overskridelsen har funnet sted. En årlig kjørelengde på 8 000 km gir 666 km per måned. Sikrede kjørte 13 000 km på to måneder, som gir månedlig kjørelengde på 6 500 og en årlig kjørelengde på 78 000.

Selskapet har i avslaget vist til at en årlig kjørelengde på 40 000 km ville ha kostet kr 17 450, og for en ubegrenset kjørelengde ville årspremien utgjort kr 21 689. Årspremien for en kjørelengde på 8 000 km utgjør kr 8 156. Forholdet mellom 8 156 for kjørelengde 8 000 og 21 689 for ubegrenset kjørelengde er 0.38. Sikrede har da krav på dekning for 38 % av skaden, som for øvrig også svarer til alminnelige prinsipper for underforsikring hvor angitt forsikringssum er lavere enn forsikringsverdien, og selskapet er ansvarlig for forholdet mellom forsikringssummen og forsikringsverdien for en inntruffet skade.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Sikrede gis delvis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Terje Løyning (selskapsrepresentant), Elisabeth Okkenhaug (selskapsrepresentant), Hege Sundby (forbrukerrepresentant) og Gyrid Giæver (forbrukerrepresentant).